

mende tilkommende Bevillingsmyndighed". Det var Regeringens Anskuelse dengang. Dette Things Anskuelse fremgik tydelig af den Betænkning, Folkethingets Udvalg afgav over det oprindelige Lovforslag, og det maa maasse være mig tilladt, da det staar i sfrigende Modsetning til det, som man nu staar i Begreb med at faae Folkethinget til at vedtage ved det stillede Endringsforslag, at oplæse, hvad Udvalget dengang udtalte. Det findes i Folkethingstidenden for 1872—73, Lill. B, Sp. 1142. Det hedder der: „Som Kjøbstad-kommissionen bemærkede, maa det i Almindelighed anses ønskeligt, at større og vigtige Love ere af-fattebe saaledes, at de kunne opretholdes i alle Tilfælde, uden at der skal gives Udsigt til Und-tagelser og Begunstigelser for Enkelte, men dette gælder især om Love, der dele Rettigheder og Forpligtelser mellem Mand og Mand, og hvor derfor Begunstigelser for En blive til Skade for en Anden. Da derhos den omhandlede Bevil-lingsmyndighed nu har været i Indenrigsmini-sterens Haand i over 15 Aar, saa maa de pæ- blikkelige Ulemper, som fremkom gennem den pludselige Omvæltning i Næringsforholdene ved Næringsloven af 1857, nu forlængst være af- hjulpede, og de indtraadte Misforhold ubjævnede, saa at den i sit Væsen principfærdige Myndighed til at undtage, hvad og hvem han vil fra Lovens almindelige Bydende, som det foreliggende Udfasts § 12 tilsigter at ophæve, ogsaa nu kan ophæves uden Betænelighed, medens dens Vedbliven kun kan være til virkaarlige Begunstigelser for Enkelte med Tilfidesættelse af andre Ligeberettigede". Det forekommer mig, at Thinget ved at vedtage den Bestemmelse, der nu findes desangaaende i Loven af 23de Mai 1873, tydelig og bestemt har udtalt som sin Anskuelse, at den Grændse, som Næringsloven havde sat, inden for hvilken Handel og Høkeri ikke kunne drives paa Landet, er be-grundet i et billigt Hensyn til Kjøbstædernes vel-forstaaede Læve. Det kan ikke nytte, mine Herrer at se bort derved, og jeg tror, at Landet fuldt saa meget som de paagjældende Kjøbstæder ville komme til at lide derunder, hvis den Spaadom, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) kom med, virkelig skulde gaa i Opfyldelse. Jeg under Landet for mit Ved-kommende al mulig Fremkomst og er gjerne med til at støtte enhver Udvikling, der kan komme frem paa Landet; men hvis de ville gjøre Indgreb i de saa Rettigheder, som Kjøbstæderne med Hensyn til Handel og Industri endnu have bevaret, tror jeg, at det til Syvende og sidst vil komme til at gaa ud over Landet ogsaa. Det lille Forslag, som kom ind i Thinget, blev kaldet en Iret og ret Leilighedslov, og det saae maasse lidt befynder- ligt ud, at man i Anledning af et enkelt Til-fælde vilde sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse, men selve det lille Lovforslag, bortset fra dets Ubetydelighed, havde for mig ingen Betænelighed,

og den Betænelighed, som det maaste kunde have vakt, er fuldstændig hævet ved det Forslag, som er stillet af det ærede Medlem fra Wrå (Steen-strup); men det Forslag, som de ærede Forslags-stillere nu have stillet, er af saa indgribende Be-tydning, at jeg nærer den Forventning og udtaler det Haab til den høitærede Indenrigsminister, at Kjøbstædernes Interesser og ogsaa hos ham ville finde et Bær, som de vistnok ofte kunne trænge til. Jeg tror, at det vil bevirke stor Bevægelse trindt omkring i Kjøbstæderne, hvis man nu ligefrem i Strid med, hvad Lovgivningsmagten i 1873 fuld-stændig var enig om, vilde gaa tilbage til at give Indenrigsministeren en Bemyndigelse til at dispensere med Hensyn til Afstandsbestemmelserne. Jeg udtaler dette, ikke fordi jeg nærer nogen Frygt for, at den Bemyndigelse, lagt i den nu-værende Ministers Haand, vil have overdrevne Virkninger, ingenlunde, men da Lovgivningsmag-ten har erkjendt, at Bevillingsmyndighed paa dette Omraade overhovedet ikke er besjæet, og da dette Thing i 1873 har udtalt sig i den Retning og navnlig fremhævet, at en saadan Bemyndigelse kunde give Anledning til ulige Behandling af Statsborgere, haaber jeg, at Folkethinget heller ikke vil vedtage dette Endringsforslag, som er stillet af de ærede Indbringere af Lov-forslaget.

Winther: Den ærede sidste Læser udtalte Noget om en Spaadom, som jeg skulde være kommen med. Det er mig ubekjendt, naar denne Spaadom er fremkommen, idag er den ikke frem-kommen. Det ærede Medlem har vist forvelet mig med det ærede Medlem for Wrå (Steen-strup), idet dette ærede Medlem nemlig udtalte, at han antog, at de smaa Kjøbstæder gik tilgrunde, medens jeg udtalte, at jeg ikke havde denne Me-ning. Jeg veed ikke, om det ærede Medlem er af den Mening, at de smaa Kjøbstæder ville gaa tilgrunde, eller at de bør gaa tilgrunde; jeg har ialtfald ikke givet ham Anledning til at omtale dette Punkt, thi jeg har været af den Mening, som jeg udtalte, at Kjøbstæderne ikke ville gaa tilgrunde og ikke bør gaa tilgrunde. Jeg skal dernæst blot bemærke, at, naar det ærede Medlem fra Wrå kan sætte sit Endringsforslag til det oprindelige Forslag igjennem, vil jeg være fuld-stændig tilfredsstillet, thi saa tror jeg, at der kan opnaas Alt, hvad der behøves. Jeg vil kun endnu tilføje en anden kort Bemærkning, nemlig den, at jeg troede, at Bestemmelsen om Afstanden var en af de lovbestaaende Betingelser, der burde være tilfæede i alle Tilfælde, hvor Afkomsten til Bevillingen blev meddelt, og det var af den Grund, at jeg udtalte mig saaledes, som jeg gjorde. Den høitærede Formands Bemærkning kunde jeg ikke forstaa; at det skulde være en Misforstaaelse, forstaaer jeg ikke rigtigt, men saa- ledes er det jo altid; naar man misforstaaer No-